

SYFTE

Projektet RIMS har sammanställt och utvärderat olika skrämselfätgärder som kan bidra till att minska viltskador i jordbruket. Manualen bygger på fälttester, ekonomiska analyser och intervjuer, med fokus på att ge praktiska råd och verktyg till markägare, lantbrukare och jägare.

MÄT DINA SKADOR

En provenhet består av 3 fält med 3 burar per fält.

MONTERA BURAR:

Burarna består av fyra armeringsmattor, 1250 x 2350 mm, och två stolpar. Fäst ihop mattornas kortändar med buntband och fäst två av hörnen i de nedslagna stolparna.

PLACERING:

En bur i mitten av fältet, en bur i mitten av den längsta oskyddade fältkanten och en bur i mitten av den längsta fältkanten som angränsar mot någon form av skyddad vegetation.

PROVYTOR:

Klipp av axen i samband med skörd. En provyta på 0,25 m² per bur och en 10 m från varje bur. Förvara axen i luftiga papperspåsar.

MÄTNING:

Torka axen i 60 °C i 5–10 timmar.
Väg på köksvåg för att fastställa skördebortfall.

TIPS & MEDSKICK

ÖKA DEN LOKALA SAMVERKAN –
PRATA MED FASTIGHETSGRANNAR OM ALLA KLÖVVILTSARTER

FÖR DIALOG MED DINA FASTIGHETSGRANNAR FÖR ATT UNDVIKA ATT
ÅTGÄRDER PÅ DIN MARK PÅVERKAR ANDRA NEGATIVT

ÖKA KUNSKAPEN OM VILTPOPULATIONEN - GÖR GEMENSAMMA
VILTINVENTERINGAR

KOMBINATION OCH VARIATION AV SKRÄMSELFÄTGÄRDER HAR BÄST EFFEKT

STÖR VILTET PÅ FÄLTEN OCH SKAPA TRIVSEL I ANDRA OMRÅDEN

VAR AKTIVA

TA HJÄLP OCH SAMARBETA!

Rätt insats – minskad skada har genomförts av Agro Sörmland i samarbete med HS konsult AB, VäxtRåd och Sveriges Lantbruksuniversitet. Projektet finansierades av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling genom Jordbruksverket.

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Slutrapporten i sitt utförliga format du hittar på
www.agrosormland.se.

RÄTT INSATS – MINSKAD SKADA

MANUAL FÖR SKRÄMSELFÄTGÄRDER
EN SAMMANSTÄLLNING AV OLIKA METODER OCH DESS EFFEKT

De skrämselfåtgärder, tips och dess effekt som beskrivs i manualen är en sammanställning av ett stort antal intervjuer med markägare, lantbrukare och jägare som har viltskador och genomfört aktiva insatser för att minska skadorna.

SKYDDSJAKT

- Inventera grödorna ofta för att utföra skyddsjakten när och där den behövs som mest.
- Ta hjälp! Med fler jägare som hjälps åt kan skyddsjakten utföras uthålligt över tid.
- Termiska riktmedel kan förenkla och effektivisera skyddsjakten.
- Bäst effekt om skyddsjakten kombineras med avledande trivselplatser för viltet.

EFFEKTIV	●	●	●	●	○
KOSTNAD	●	●	●	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	●	●	●	○

MÄNSKLIG NÄRVARO (EJ JAKT)

- Mänsklig närvaro är en av de effektivaste skrämselförmedlarna som finns.
- Fungerar i huvudsak tillfälligt i samband med skadekänsliga perioder på begränsade ytor.
- Ta hjälp av boende i området och be dem ta sin promenad eller löptur i närhet av grödorna.
- Kombinera med andra skrämselfåtgärder för bästa effekt.

EFFEKTIV	●	●	●	●	●
KOSTNAD	●	●	○	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	○	○	○	○

SKRÄMSEL MED HUND

- Kan vara både närvaro i fält med lös hund eller kopplad hund.
- Använd endast för ändamålet väl tränad hund som inte förföljer viltet långt.
- Använd hund efter vilt som uppehåller sig på fältet och orsakar skada.
- Kräver tillstånd från länsstyrelsen att ha lös hund under hundförbudstiden.

EFFEKTIV	●	●	●	○	○
KOSTNAD	●	●	●	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	●	●	●	○

SAMMANSTÄLLNING AV SKRÄMSELFÅTGÄRDER

STÄNGSEL

- Går att sätta upp permanent eller i perioder då grödan är särskilt attraktiv för viltet.
- Kan vara lämpligt i särskilt utsatta eller värdefulla odlingsområden.
- Kan bidra till ökade viltskador på ohägnade marker i närområdet – samverka med fastighetsgrannar.
- Kan med fördel kombineras med avledande trivselplatser för viltet.

EFFEKTIV	●	●	●	●	●
KOSTNAD	●	●	●	●	○
KUNSKAPSKRAV	●	●	●	●	○

DRÖNARE

- Kan vara effektivt för att lokalisera skador på fälten samt uppskatta omfattning.
- Kan inventera vilka arter samt vart viltet uppehåller sig vid och i närhet av fälten.
- Pågår flera utvecklingsprojekt för att avleda vilt med drönare från jordbruksmark, följ utvecklingen.
- Säkerställ att du har tillstånd att använda drönaren på platsen och för ändamålet.

EFFEKTIV	●	●	●	●	○
KOSTNAD	●	●	●	●	○
KUNSKAPSKRAV	●	●	●	○	○

LJUD- OCH LJUSSKRÄMMOR

- Finns flera produkter som på olika sätt och i kombination rör sig och avger ljus och ljud.
- Välj gärna olika modeller för att skapa variation och byt placering löpande.
- Forskning visar att ljud med mänskligt tal och rovdjursläten har särskilt skrämmande effekt.
- Informera boende i närheten om skrämselförmedling som låter för att öka förståelse.

EFFEKTIV	●	●	●	●	○
KOSTNAD	●	●	●	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	●	○	○	○

Det kan finnas andra skrämselfåtgärder än de som beskrivs här. I våra intervjuer har dessa varit de som framkommit mest frekvent. Det viktigaste medskicket är att en kombination och variation av metoder är det som är mest effektivt.

HEMMAJORDA FÅGELSKRÄMMOR

- Stolpar som kläs med kläder och material som fladdrar och prasslar.
- Ställ i närhet av platser där vilt kommer ut eller uppehåller sig på fältet.
- Flytta runt när effekt börjar avta - kan kombineras med radioapparater.
- Fågelskrämma i drakform kan även fungera på klövvilt.

EFFEKTIV	●	●	●	○	○
KOSTNAD	●	●	●	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	○	○	○	○

DOFTSKRÄMSEL

- Kan appliceras på tygtrasor och kombineras med andra skrämmer.
- Kan vara parfym, speciella preparat, hår eller andra doftmedel.
- Har tillfällig effekt och behöver förnyas veckovis.
- Kan fungera på mycket begränsade områden under korta tidsperioder.

EFFEKTIV	●	○	○	○	○
KOSTNAD	●	●	○	○	○
KUNSKAPSKRAV	●	○	○	○	○

KEMISKA MEDEL

- Finns preparat på marknaden som kan ha en avskräckande effekt.
- Kortvarig effekt som är relativt kostsam att applicera på grödan.
- Väderberoende och effekt kan minska vid regn.
- Främst lämplig på mindre arealer med särskilt värdefulla grödor.

EFFEKTIV	●	●	○	○	○
KOSTNAD	●	●	●	●	●
KUNSKAPSKRAV	●	●	●	○	○